

Innst. 331 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:121 S (2014–2015)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Pollestad, Heidi Greni og Trygve Slagsvold Vedum om ulveforvaltning

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantfor-
slaget:

- «1. Stortinget ber regjeringen gjennomføre rovvilt-
forliket pkt. 4.2, og fastsette et nytt bestandsmål
for ulv hvor grenserevirene teller med en faktor
på 0,5.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at det blir
gjennomført lisensjakt på ulv også innenfor for-
valtningsområdet for ynglende ulv.
3. Stortinget ber regjeringen utvide lisensfellings-
perioden innenfor forvaltningsområdet for yng-
lende ulv til å gjelde fra 1. oktober til 31. mars.
4. Stortinget ber regjeringen innføre fellingstillatel-
se uten forutgående søknad på ulv i prioriterte
beiteområder utenfor ulvesona i beitesesongen.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbei-
derpartiet, Åsmund Aukrust, Per Rune
Henriksen, Anna Ljunggren, Audun
Otterstad og Terje Aasland, fra Høyre,
Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde
og Torhild Aarbergstøten, fra Frem-
skrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen
og Øyvind Korsberg, fra Kristelig

Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra
Senterpartiet, Marit Arnstad, fra
Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra So-
sialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll
Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne,
Rasmus Hansson, viser til representantforslag
om ulveforvaltning, Dokument 8:121 S (2014–
2015).

Komiteen viser til at behandlingen av forsla-
get ble utsatt i påvente av at regjeringen la frem en
stortingsmelding om forvaltning av ulv. Regjeringen
la frem Meld. St. 21 (2015–2016) Ulv i norsk natur.
Bestandsmål for ulv og ulvesone, i statsråd 18. mars
2016.

Komiteen viser til behandlingen av Meld. St.
21 (2015–2016) og de respektive partienes merk-
nader i Innst. 330 S (2015–2016).

Komiteens flertall, medlemmene fra
Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til
behandlingen av Meld. St. 21 (2015–2016) og til
Innst. 330 S (2015–2016), hvor det er inngått forlik
mellom partiene Arbeiderpartiet, Høyre, Frem-
skrittspartiet og Kristelig Folkeparti om fremtidig
forvaltning av ulv i Norge.

Flertallet viser til forliket som blant annet
innebærer følgende:

- Område 2, 3 og 7 i dagens ulvesone skal tas ut,
for øvrig skal ulvesonen videreføres som i dag.
- Bestandsmålet for ulv i Norge skal være 4–6 yng-
linger per år, hvorav 3 skal være helnorske yng-
linger, også ynglinger utenfor ulvesonen teller
med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en
faktor på 0,5.
- Stortinget ber regjeringen utrede mulige økono-
miske ordninger for tap av eventuelle rettigheter

eller belastninger innenfor ulvesonen, og viser til ulvesoneutvalgets forslag knyttet til dette spørsmålet.

- Stortinget ber regjeringen legge frem en sak hvor man vurderer mulige ordninger for midler til kommuner med ynglinger innenfor ulvesonen.
- Stortinget ber regjeringen vurdere å tillate lik jakttid i og utenfor ulvesonen.
- Stortinget ber regjeringen bestille en ny, uavhengig utredning av den genetiske opprinnelsen til ulvestammen i Norge.

Flertallet viser til at det legges opp til en videreføring av prinsippet om at regional forvaltning har myndighet til å fatte vedtak om uttak når bestandsmålet for ulv er nådd, mens Miljødirektoratet er eneste myndighet som kan vurdere felling også når bestanden er under bestandsmålet.

Flertallet viser til at det legges opp til en overføring av myndighet til å fatte vedtak som berører grenserevir, fra Miljødirektoratet til nemndene, og at det utarbeides retningslinjer for dialog/samarbeid med svenske myndigheter om forvaltningen av disse.

Flertallet viser for øvrig til de respektive partiers merknader slik de fremkommer i Innst. 330 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til partienes merknader og forslag i Innst. 330 S (2015–2016).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til de merknader og forslag (nr. 7–15) partiet har fremmet i Innst. 330 S (2015–2016).

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:121 S (2014–2015) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Pollestad, Heidi Greni og Trygve Slagsvold Vedum om ulveforvaltning – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 31. mai 2016

Ola Elvestuen
leder

Jan-Henrik Fredriksen
ordfører

Vedlegg**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 9. oktober 2015****Svar vedrørende representantforslag 121 S (2014-2015) om ulveforvaltning**

Jeg viser til brev datert 21. september 2015 der Energi- og miljøkomiteen ber om min uttalelse til Dokument 8: 121 S (2014-2015) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Pollestad, Heidi Greni og Trygve Slagsvold Vedum, om ulveforvaltning.

Innledningsvis vil jeg understreke at regjeringen fører en politikk som er i samsvar med rovviltforliket av 2011. Det betyr at vi fører en rovviltpolitikk innenfor rammen av Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og den todelte målsettingen. All forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Videre skal det legges vekt på regional forvaltning, respekt for eiendomsretten, og enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Innenfor disse rammene er jeg opptatt av å arbeide kontinuerlig med mål om reduserte konflikter.

Rovviltforliket av 2011 la i punktene 4.1- 4.4 opp til en videre prosess i forhold til bestandsmålet for ulv og ulvesonen. Regjeringen arbeider med oppfølging av disse punktene, slik at Stortinget skal kunne starte behandlingen av en sak om bestandsmål for ulv og ulvesonen innen utgangen av 2015.

Under følger en gjennomgang av forslagene som fremmes i Dokument 8: 121 S (2014-2015).

1. Stortinget ber regjeringen gjennomføre rovviltforliket pkt. 4.2, og fastsette et nytt bestandsmål for ulv hvor grenserevirene teller med en faktor på 0,5

Innledningsvis vil jeg vise til at jeg har holdt Stortinget løpende orientert om arbeidet med oppfølging av punktene om ulv i rovviltforliket av 2011. Regjeringen har orientert Stortinget om at en sak om bestandsmål for ulv og en vurdering av forvaltningsområdet for ynglende ulv (ulvesonen) skal forseres uten at en avtale med Sverige foreligger om fordeling av ulv i grenserevir. Tilbakemeldingen fra svenske myndigheter er at de ikke ser noen mulighet for å forhandle om fordeling av grenseulv før saken om oppfølgingen av arts- og habitatdirektivet knyttet til forvaltning av ulv er avsluttet. Det har heller ikke vært mulig for svenske myndigheter å antyde noe nærmere om tidsperspektivet for når deres arbeid er forventet avsluttet. Min ambisjon er at Stortinget skal kunne starte behandlingen av en sak om bestandsmål for ulv og vurdering av ulvesonen innen utgangen av 2015.

Denne saken vil også inkludere vurderinger om ulv som lever i grenserevir.

2. Stortinget ber regjeringen sørge for at det blir gjennomført lisensjakt på ulv også innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv.

Dagens regelverk åpner for at skademotivert lisensfelling av ulv kan tillates også innenfor ulvesonen. Det må imidlertid skilles mellom situasjoner der ulvebestanden er større enn bestandsmålet og situasjoner der den er mindre. Stortinget har fastsatt et eksakt bestandsmål for ulv i Norge. Det innebærer blant annet at lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen først kan være aktuelt i en situasjon der det eksisterer et overskudd av ulv utover bestandsmålet. Så langt har dette ikke skjedd i perioden etter at Stortinget fastsatte bestandsmålet i 2004.

De senere år har det vært en betydelig vekst i den skandinaviske ulvebestanden, men veksten har i all hovedsak skjedd i Sverige. Til tross for at det ikke er åpnet for lisensfelling av ulv innenfor norsk ulvesone ble eksempelvis bestanden igjen redusert sist vinter slik at den ved siste statusrapportering fra Rovdata var under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Forskning har vist at en stor andel av dødeligheten skyldes ulovlig jakt på ulv, noe som i stor grad har bidratt til at man ikke har sett den forventede bestandsveksten også på norsk side. Lisensfelling innenfor norsk ulvesone har fram til i dag ikke vært aktuelt på grunn av bestandssituasjonen.

Forslagsstillerne skriver selv i sin innledning at geografisk differensiert forvaltning er et av hovedprinsippene i norsk rovviltpolitikk, og at rovviltforliket legger vekt på at det må være en tydelig forvaltning av soneinndelingen. Jeg mener den praksis som er ført, ved at det ikke er åpnet for lisensfelling av ulv innenfor ulvesona med den bestandssituasjonen som har vært fram til i dag, er i overensstemmelse med dette.

3. Stortinget ber regjeringen utvide lisensfellingsperioden innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv til å gjelde fra 1. oktober til 31. mars.

I gjeldende bestemmelser om hvilken periode lisensfelling skal foregå i, er det for ulv valgt å differensiere perioden innenfor og utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Dette er av hensyn til paring, yngling og årsvalper innenfor forvaltningsom-

rådet for ynglende ulv. Fellingsperioden innenfor forvaltningsområdet er derfor fastsatt til 1. januar til og med 15. februar. Utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv vil lisensfelling i hovedsak være rettet mot nye pardannelser av voksne dyr eller streifdyr. I dette området er fellingsperioden fastsatt til 1. oktober til og med 31. mars.

Når man skal fastsette jakttider for en dyreart skal alle sider av et slikt tiltak belyses, jf. naturmangfoldloven kapittel III. På grunn av vår soneforvaltning, vil ulike hensyn kunne være relevante utenfor og innenfor ulvesona. Ved fastsettelse av lisensfellingsperioden for ulv innenfor ulvesona ligger i tillegg derfor blant annet følgende vurderinger til grunn:

1. Risikoen for at avhengige valper mister foreldrene, og
2. Risikoen for at en drektig tisper mister sin partner, og dermed får redusert mulighet til å forsørge ungene.

En sammenstilling av kjent kunnskap, både fra Skandinavia og andre deler av verden, viser at januar synes å være en brytningsperiode for valpenes mulighet for å overleve helt uten foreldre. Ved starten av januar er valpene 7-8 måneder gamle. Valper som mister en eller begge av foreldrene før januar står overfor to sentrale utfordringer; Foreldreløse valper kan få redusert mulighet for å overleve og de kan bli mindre sky. Sistnevnte kan føre til en lavere terskel for å nærme seg mennesker. Ut i fra dette bør lisensfellingsperioden ut fra en ren faglig vurdering ikke starte før valpene er store nok til å ha mulighet for å overleve uten foreldre. Videre er det slik at hvis en hann skytes bort fra ei drektig tisper vil den diende tisper få store problemer med å forsørge seg selv under dieperioden. I tillegg blir det vanskeligere å forsørge valpene med nok mat etter at de begynner å spise fast føde. På grunnlag av disse utfordringene bør jaktperioden ut fra en ren faglig vurdering avsluttes før paringssesongen. Tilgjengelig kunnskap viser at ulv i Skandinavia får valper i perioden 20. april - 20. mai, med middeldato rundt 3. – 4. mai. Om lag 95 % av valpingene forekommer etter 25. april. Med en drektighetstid på ca. 63 dager hos ulv, skulle det tilsi at 95 % av paringene skjer etter 20. februar.

Kunnskapen om bestandsstatus inneværende sesong pr. 1. oktober er begrenset. En utfordring er at man på dette tidspunktet ikke har oversikt over revirmarkerende par som har ynglet siste sommer. Innenfor ulvesonen, hvor det forventes årlige ynglinger, vil det være etisk svært betenkelig å tillate lisensfelling allerede fra 1. oktober.

I tillegg til en ren faglig vurdering ut fra hensynet til ulvebestanden, er det ved fastsettelse av varighet

på lisensfellingsperioden også av betydning at perioden har tilstrekkelig varighet til å sikre at fastsatte kvoter i størst mulig grad tas ut for å forebygge skader på beitedyr. Lisensfelling av ulv er i stor grad effektivt så lenge det innenfor lisensfellingsområdet forekommer både sporsnø og ulv på samme tid. Dette kan man si ut i fra at man på lisensfelling i områder nær ulvesonen, og med en viss ulveforekomst, feller de ulver det blir gitt kvote på raskt når det er gode sporingsforhold på vinteren.

Ut fra etiske hensyn ser jeg det som problematisk å utvide lisensfellingsperioden som kan gå på bekostning av valpenes overlevelse.

4. Stortinget ber regjeringen innføre fellings-tillatelse uten forutgående søknad på ulv i prioriterte beiteområder utenfor ulvesona i beitesesongen.

Av rovviltforliket i 2011 følger det at rovviltforvaltningen blant annet skal skje innenfor rammen av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Ulv er en totalfredet art i Norge. Samtidig åpner unntaksbestemmelsene både i våre internasjonale forpliktelser og nasjonale lovverk for at felling kan tillates når nærmere vilkår er oppfylt. Konkret så åpner naturmangfoldloven for at felling av ulv kan tillates blant annet for å avverge skade på husdyr og tamrein. Slike vedtak kan imidlertid bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Dette vil være situasjonsbetinget, og det må derfor gjøres en konkret vurdering av disse momenter samt skadepotensialet i hvert enkelt tilfelle.

Et annet viktig moment er viktigheten av så langt det er mulig å ivareta genetisk verdifulle individer av ulv. Den skandinaviske ulvebestanden er sterkt innavlet, noe som over tid kan være en vesentlig risiko for bestandens overlevelse dersom den genetiske situasjonen ikke bedres. Det viktigste og mest aktuelle tiltaket er så langt det er mulig å verne om de ulvene som vandrer inn fra Finland/Russland. Det foreligger også felles retningslinjer mellom norske og svenske myndigheter om hvordan dette arbeidet skal følges opp. En form for fri jakt utenfor ulvesonen vil kunne vesentlig redusere muligheten for både å oppdage og vurdere andre tiltak knyttet til slike individer.

Forslagsstillerne ber her i praksis om at det åpnes for fri jakt på ulv utenfor ulvesonen. Det eksisterer ikke noe hjemmelsgrunnlag for å kunne tillate dette, og det vil heller ikke være i overensstemmelse med våre forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Jeg mener på denne bakgrunn det ikke er grunnlag for å endre regelverket på dette punktet.